

Dagplejens pædagogiske læreplan 2020

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Vores pædagogiske læreplan tager afsæt i Hillerød Kommunes pædagogiske rammeplan 2020, <https://www.hillerod.dk/media/266376/paedagogisk-rammeplan-2020.pdf>

Læreplanen er udarbejdet af leder og de tilsynsførende pædagoger i Dagplejen.

Dagplejen.

Dagplejen i Hillerød er et kommunalt dagtilbud. Vi er pr. 1 januar 2020 en del af områdeinstitution Ullerød som består af seks dagtilbud, [Børnehuset Elva](#), [Børnehuset Labyrinten](#), [Eventyrhuset](#), [Spiralen](#), [Æblehaven](#) og [Dagplejen](#). Sektionsleder Berit Aagaard er leder for område Ullerød.

Dagplejen består af 29 dagplejere og et pædagogisk ledelsesteam med to tilsynsførende pædagoger og en daglig leder.

Kendetegnet for Dagplejen er de små læringsmiljøer (3-5 børn) i hjemlige omgivelser.

2019 var et udviklings år hvor vi valgte at udvikle dagplejens læringsmiljøer i rutinerne, med fokus på læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse, vi startede med læringsmiljøet i garderoben, hvor målet var selvhjulpethed. Det gjorde vi fordi alle vores dagplejere allerede havde gode, men forskellige læringsmiljøer i garderoben og fordi læringsmiljøerne i rutinerne ikke har tidligere har haft det store fokus.

For at indhente ny viden og inspiration gennemgik vi i første kvartal 2019 et forløb med DGI (Organisationen Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger) og vi blev i foråret 2019 DGI certificerede.

Gennem dette forløb oparbejdede dagplejerne øget begrundet praksis og bevidsthed omkring, hvorfor og hvordan vi bedst understøtter børnenes udvikling via leg og fysisk aktivitet.

Endvidere indhentede vi viden og inspiration i bogen "Pædagogiske rutiner i dagtilbud" af Søren Smidt og Suzanne Krog.

Ved hjælp af snaplogs (billeder af garderoberne), videooptagelser og praksisfortællinger evaluerede vi på vores eksisterende praksis i garderoberne – vi evaluerede på de fysiske rammer, dagplejerens positionering i forhold til børnene og læringsmiljøet set med børnenes briller.

Pædagogisk grundlag

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag."

"Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark."

"De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv."

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Dannelse og børneperspektiv i Daglejen

Daglejerne inviterer børnene til aktiv deltagelse i hverdagen for at fremme læring, demokratisk dannelse og empati. Gennem aktiv deltagelse forankrer den lærte viden sig hos barnet og danner grundstenen for udvikling af barnets selv, forståelse for andre og empati.

Daglejeren definerer rammerne og tilpasser læringsmiljøet ud fra, det enkelte barns nærmeste udviklingszone.

Børnene i Daglejen skal føle sig værdifulde, opleve at have indflydelse på eget og andres liv og føle sig set og hørt - vi skal derfor være opmærksomme på børnenes signaler, så vi kan gribe deres initiativer og nysgerrighed.

Eksempel:

Børnene har leget ude hele formiddagen og det er ved at være frokosttid. Da dagplejeren siger at det er tid til at gå ind og spise, siger Oliver på 2,8 år: ”det er sjovt at spise ude”. Dagplejeren fanger initiativet og siger, det er en god ide. Børnene hjælper dagplejeren med at bære tallerkener og krus ud i haven, og frokosten indtages her.

Da Oliver bliver hentet, fortæller han glad at de har spist i haven, dagplejeren smiler og supplerer: ”ja, det var en rigtig god ide du fik der”.

Børneperspektivet er helt centralt i det pædagogiske arbejde i Daglejen.

”Vi kan aldrig få den fulde adgang til barnets eget perspektiv. Vi arbejder derfor ud fra et tilstræbt indefra-børneperspektiv” (Warming.).

Der arbejdes kontinuerligt på at styrke og opkvalificere læringsmiljøerne i Daglejen. Daglejerne blik- for og er nysgerrige på, hvad børnene er optagede af og deres intentioner, og ud fra dette justeres læringsmiljøet løbende så der, for børnene, skabes meningsfulde og udbytterige læringsmiljøer og hvor de oplever at være medskabere af egen læring.

Eksempel:

Børnegruppen viser stor interesse for at klatre op og hoppe ned. De klatrer op i sofaen og på stolene og hopper ned i stuen, selv om de ikke må. Det giver nogle farlige situationer og de mindste børn kan ikke være med i legen. Med ”børnebrillerne” på tolker dagplejeren at børnene har brug- og lyst til at udfordre kroppen i den ”farlige” leg.

I stedet for at stoppe legen, finder hun små stole, skamler og store puder frem og inviterer børnene med til at lave en hoppe/forhindrings bane. Børn og dagplejer stiller sammen tingene op ude i

gangen. Nu er der muligheder for både de mindste og de større børn. Tingene får lov at blive stående hele dagen, så børnene selv kan opsøge legen.

Når dagplejeren går på tur med børnene, opsøger hun steder, hvor de kan klatre op og hoppe ned, gå balance og lign.

I rutinerne omkring spising og håndvask, gives der tid til, at børnene selv kravler op og at de kan hoppe ned, når de er færdige.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Dagplejeren planlægger dagligdagen så hun bedst muligt kan imødekomme den aktuelle børnegruppens behov for søvn/mad, leg og aktiviteter.

Vi arbejder ud fra et årshjul, hvor vi planlægger aktiviteter/lege ud fra et givent læreplanstema. Disse aktiviteter/lege planlægges altid ud fra den aktuelle børnegruppens alder og tilpasses det børnene er optagede af. Det betyder at en planlagt aktivitet indimellem skifter karakter fordi noget andet bliver vigtigt for børnene.

Eksempel:

To dagplejere har i en periode arbejdet med temaet efterår og science/natur og er nu på vej i skoven med børnene. Inden de når frem til skoven får børnene øje på en gravemaskine, der er i gang med vejarbejde. Børnene udviser stor interesse for gravemaskinen og dagplejerne vælger derfor at følge børnenes nysgerrighed. De går over til gravemaskinen så børnene kan se hvordan den arbejder, børnene hilser på arbejdsmændene og dagplejerne tager billeder af gravemaskinen og mændene. Hjemme printer de billederne ud og eftermiddagen går med at tale om oplevelsen ud fra billederne og lege med biler. De nåede aldrig i skoven – det gør de en anden dag.

Den fysiske indretning i dagplejehjemmet er rammeskabende læringsmiljøerne og vi har derfor fokus på hvilke muligheder den givne indretning giver og hvilket legetøj/materialer der er til rådighed for den aktuelle børnegruppe. Dagplejehjemmet skal være æstetisk, overskueligt og meningskabende for børnene.

Dagplejeren har en vigtig rolle i alle læringsmiljøerne - hun justerer sig, yder omsorg og nærvær, viser tillid, er aktivt deltagende, rollemodel, inspirator og sørger for tilpasse forstyrrelser (foran, bagved og ved siden af) på denne måde sikrer hun trivsel og deltagelsesmuligheder for alle børn.

I legstuerne tilbydes et læringsmiljø, hvor børnene øver sig i at indgå i en større børnegruppe og hvor der etableres relationer til jævnaldrene, på tværs af dagplejehjemmene.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Forældresamarbejdet i Dagplejen bygger på et tillidsfuldt og ligeværdigt grundlag.

Forældrene er eksperter på egne børn og med et tæt samarbejde kan vi skabe optimal trivsel, udvikling og sammenhæng for barnet.

Inden barnet starter i Dagplejen afholdes præsentationsmøde mellem forældre, dagplejer og pædagog – her laves der forventningsafstemning og udveksles relevante informationer om barnet og om hverdagen i den aktuelle dagpleje.

Forældrene får løbende indsigt i dagplejernes pædagogiske praksis og i det læringsmiljø, der hver dag skabes for børnene, hvad arbejdes der med, hvad er barnet optaget af og hvordan trives og udvikler barnet sig. Dette sker via den daglige dialog med dagplejeren, ved aflevering og afhentning, men også digitalt på Børneroden, hvor dagplejerne bl.a. anvender fotos som dokumentation.

Relevante artikler og anden information fra de tilsynsførende pædagoger og Leder, sendes også ud på Børneroden.

Dagplejeren har det daglige og nære samarbejde med forældrene. Den kontinuitet det giver, at det er den samme primær voksen hver dag, opleves af forældrene som trygt og givtigt. Dette understøttes af tilfredshedsundersøgelsen (forår 2019), hvor der er 100 % tilfredshed hos forældrene på områderne ”samarbejdet mellem forældre og personale”, ”dialog mellem forældre og personale” og ”personalets måde at modtage og aflevere barnet på”.

Legestuegrupperne i Dagplejen afholder arrangementer for børn og forældre, f.eks. Dagplejens dag, jule arrangementer og sommer arrangementer.

Der afholdes forældremøde en gang årligt. Forældrebestyrelsen vælger tema og inviterer til dette møde. På forældremødet i efteråret 2019 havde vi oplæg og aktivitet fra DGI med fokus på krop, sanser og bevægelse og der blev vist film om selvhjulpenhed.

<https://www.youtube.com/watch?v=JOYfUBNPsRI>

Pr. 1 januar 2020 hører Dagplejen til område Ullerød og vores forældrebestyrelse overgår til at være et dagtilbudsråd – en forældrerepræsentant og en medarbejderrepræsentant fra dagtilbudsrådet vil sidde som repræsentanter i områdebestyrelsen.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Eksempel:

Et barn er lige startet i dagplejen og han bliver ked af det, da mor vinker farvel. Han græder og rækker ud efter sin mor. Dagplejeren tager ham op på armen og taler roligt til ham. Barnet græder, men dagplejeren vinker til mor og siger med glad stemme ”Hej hej, mor. Mor kommer igen senere”. Dagplejeren sætter sig på gulvet i legeværelset og lader barnet sidde på sit skød. De andre børn leger rundt om dem. Dagplejeren krammer barnet imens hun taler med de andre børn. Efter kort tid græder barnet ikke mere og rækker ud efter noget legetøj.

I eksemplet ser vi, at der arbejdes med alsidig personlig udvikling i form af selvværd/selvtillid, idet barnet oplever sig set og hørt og får hjælp til at håndtere sine følelser, da det bliver ked af det over, at mor går. Barnet udvikler selvværd og selvtillid.

Der arbejdes også med børn i udsatte positioner, da barnet lige er startet og dagplejeren er nærværende samtidig med at hun viser barnet, at det er trygt at være her sammen med de andre børn. Barnet får tid til selv at turde give slip og begynde at lege.

Eksempel:

En dagplejer er på tur med fire børn. De går ad stien ud til den store græsmark bag bebyggelsen. Et barn sidder i barnevognen og de andre får lov at løbe i forvejen. De tre børn, der løber i forvejen, ca. 10 meter foran barnevognen, ser sig tilbage for at sikre sig, at dagplejeren følger med og så løber de videre. De kigger på hinanden og griner.

I eksemplet ser vi, at der arbejdes med alsidig personlig udvikling i form af selvværd/selvtillid og gåpåmod, idet børnene vover sig lidt væk fra dagplejeren og i fællesskab oplever at være modige.

Der arbejdes også med dannelse og børneperspektiv, da børnene selv har indflydelse på gåturens indhold.

Der arbejdes også med børnefællesskaber, da de børn, der løber afsted føler et fællesskab og spejler sig i hinanden. Børnene indtager forskellige roller – f.eks. en fører an og andre følger med.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Eksempel:

En dreng trækker sig ofte fra gruppen og leger for sig selv. Han er meget glad for at lege på den lille rutsjebane, hvor han ofte klatrer op ad rutsjebanen den "forkerte" vej.

En anden dagplejer kommer på besøg med sin børnegruppe. Da de besøgende børn går hen for at lege på rutsjebanen opstår en konflikt, fordi drengen er klatret op ad rutsjebanen og ikke vil lade dem rutsje ned.

Dagplejeren går hen til børnene og sætter sig ned på hug. Hun fortæller børnene, at drengen leger, at han bestiger et stort bjerg og at der er sne oppe på toppen. Hun opfordrer børnene til at prøve at bestige bjerget. De skynder sig om for at stå i kø bag ved drengen, der stolt kravler op ad rutsjebanen og bagefter løber om bag i køen for at prøve igen. Han ser et af børnene i øjnene og griner.

Børnene leger bjergbestigere sammen i lang tid.

I eksemplet ser vi, at der arbejdes med social udvikling, da dagplejeren understøtter, at alle børn trives og indgår i et fællesskab samt at de udvikler empati og relationer.

Der arbejdes også med børnefællesskaber og børn i udsatte positioner idet børnene (også den dreng, der ellers ofte trækker sig), hjælpes til at se hinandens forskelligheder som ressourcer og drengen oplever, at han har medindflydelse på legen.

Eksempel:

Dagplejeren har opsat en tunnelbane i haven.

Der er flere indgange og på midten er et større rum, hvor tunnellerne samles. Dagplejeren kravler ind i midten og de store børn begynder straks at kravle ind i tunnel-gangene, mens de mindre børn holder sig lidt på afstand og iagttager dagplejerens og de store børns leg.

Dagplejeren stikker hovedet ud af tunnelen og siger glad "Hej!" til de små børn. De store børn følger efter og siger også hej.

De små børn griner højt og vover sig lidt tættere på tunnelen.

I eksemplet ser vi, at der arbejdes med social udvikling, da legen giver mulighed for, at alle børn kan deltage i den samme leg, både små og store. Børnenes forskellighed i form af forskellig alder anvendes i legen, da de store synes, det er sjovt at få en reaktion fra de små og de små børn synes, det er sjovt at se, hvad de store finder på. Alle føler sig som en del af fællesskabet.

Der arbejdes også med læring idet børnene indgår i sociale interaktioner og erfarer med krop og sanser. Dagplejeren udfordrer børnene på hvert deres niveau ved at være rollemodel.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Forskning viser, at kvaliteten i voksen-barn relationen har stor betydning for barnets sproglige udvikling. Børnene skal opleve at være betydningsfulde i kommunikationen, så lysten og glæden ved at kommunikere udbygges.

I kommunikationen med børnene er vi indlevende og nysgerrige på det, børnene er optagede af. Vi husker at holde pauser og vente på børnenes respons.

Vi er rollemodeller for børnene og er bevidste om vigtigheden af at anvende en tydelig kommunikation hvor kropssprog og det talte sprog stemmer overens, samt at vi er nærværende i kommunikationen og har øjenkontakt.

Ved at sætte ord på børnenes følelser og handlinger hjælper vi dem til en forståelse af sig selv, hinanden og omverden.

Eksempel:

Dagplejeren og børnene er kommet hjem fra tur og er i garderoben hvor børnene skal have tøjet af. Viggo på 1,2 år sidder på gulvet og forsøger ihærdigt med at den ene støvle af, det lykkedes ikke og Viggo begynder at græde. Dagplejeren som er i gang med at hjælpe et andet barn, siger Viggos navn og får øjenkontakt med ham, hun siger:

"Argh...de støvler er svære at få af, jeg kan se du bliver ked af det - jeg tror Alma kan hjælpe dig" Alma på 2,9 år smiler og siger: "Jeg kan godt". Alma sætter sig foran Viggo og trækker støvlen af. Viggo er ikke længere ked af det.

"Når vores krop er involveret i indlæringen af sprog, får vi en meget dybere forståelse af det. Vi forbinder fx ordet banan ikke bare med begrebet og en tegning af den, men også med smagen og en banan, duften af den, teksturen og den situation, vi typisk har fået den tilbudt i. (EVA, Hjernen og kroppen)

Vi italesætter børnenes og egne initiativer og handlinger så børnene tilegner sig begreberne.

Eksempel:

Et barn skal have pudset næse. Dagplejeren siger: "Jeg skal lige pudse din næse", inden hun pudser næsen på barnet. På denne måde forberedes barnet på, hvad der kommer til at ske, det talte sprog kædes sammen med en konkret handling og giver dermed barnet større mulighed for at forstå det talte sprog.

Eksempel: I garderoben. "kan du tage sokken af?", "Se her er foden".

Alle børn skal have deltagelsesmuligheder i de forskellige læringsmiljøer gennem dagen uanset deres sproglige færdigheder. Eksempelvis har vi sangkufferter med konkrete (edderkop, mariehøne osv.) så selv de mindste børn har mulighed for at vælge sang til samlingen.

Vi anvender babytegn til at understøtte sproget i vores kommunikation med de børn som endnu ikke har verbalt sprog – på denne måde gives barnet mulighed for at kunne udtrykke sig og kommunikere.

Eksempel:

En lille dreng uden verbalt sprog får en gyngetur af dagplejeren – da hun stopper gyngen laver drengen tegnet for "mere" og ser på dagplejeren - dagplejeren læser drengens kommunikation, smiler til ham og siger: "du vil gynge mere?". Drengen smiler tilbage og han får en gyngetur mere.

Planlagte aktiviteter i dagplejen hvor der er særligt fokus på sproget er f.eks. Dialogisk læsning, sanglege, rim og remser, sprogposer.

I garderoben benævner vi kropsdele når vi hjælper børnene i tøjet, vi øver forholdsord (F.eks. Støvlen er bag ved dig).

Pædagoger og leder skal i starten af 2020 på Hanen kursus som er et Canadisk, evidensbaseret sprogprogram med fokus på sprog i samspil. Hanen-tilgangen handler om at give tid og lytte til børnenes udspil og om den voksnes positionering under kommunikationen. Den viden vi indhenter på kurset skal videreformidles til dagplejerne og i fællesskab skal vi opkvalificeres læringsmiljøet i rutinerne – vi starter med garderoben.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relations dannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Dagplejen blev i foråret 2019 DGI certificerede og fik i denne proces ny viden om hvordan vi kan støtte op om børnenes udvikling gennem leg og fysisk aktivitet.

På baggrund af vores nye viden, har vi justeret vores pædagogiske praksis i dagligdagen – vi har haft særligt fokus på læringsmiljøet i rutinerne i garderoben, hvor vi har justeret vores praksis således at børnene gives bedre mulighed for at øve selvhjulpenhed.

Tidligere havde garderoben tendens til at blive set som et gennemgangssted, et sted man var for at komme videre til noget andet. Efter justeringer og nye tiltag, er garderoben nu et læringsmiljø, hvor der med nærvær og tid til fordybelse er særligt fokus på læreplanstemaet *Krop, sanser og bevægelse* og *Kommunikation og sprog*.

Eksempler på læringsmuligheder i garderoben:

- Selvværd og selvtillid
- Kommunikation og samtale
- Generel træning af grundmotorik som balance, kropskontrol, koordinering og styring af bevægelse, øje-håndkoordinering m.m.
- Indlevelse og hjælpsomhed
- Dannelse
- Samarbejde.

De fysiske rammer i dagplejernes garderober er blevet justeret, eksempelvis er der flere steder sat knager op i børnehøjde, der er blevet ryddet op og for at skabe overskuelighed for børnene og dagplejerne har fået en lav skammel i garderoben, så de kommer ned i børnehøjde når de hjælper børnene.

Gennem positiv og anerkendende dialog inviteres børnene til aktiv deltagelse og bliver dermed medskabere af egen læring

Dagplejeren skaber rammerne ved at være tydelig på hvad der skal ske og gennem benævnelse og bekræftelse, støtter hun børnene og bidrager til at de bevarer motivationen. Dagplejeren differentierer sin rolle i forhold til de enkelte børns nærmeste udviklingszoner (foran, bagved, ved siden af).

Den nye viden fra vores DGI uddannelse har desuden givet os inspiration og skærpet vores fokus på hvordan vi kan bringe motoriske udfordringer ind i de forskellige læringsmiljøer over hele dagen.

Vi arbejder nu bl.a. med grundbevægelser, børneyoga, sanser ved måltiderne, sangkuffert med større kropslig aktivitet og naturlige motoriske udfordringer gennem indretning og rutiner. Mange af vores dagplejere går til rytmik med børnene i nærliggende kirker og et par af vores legestue grupper låner skolens gymnastiksal en gang om ugen. Dagplejerne er rollemodeller for børnene og deltager aktivt i de forskellige aktiviteter for at inspirere og vise bevægeglæde.

Eksempler på justeret praksis:

Dagplejerne går i gymnastiksalen med børnene for at udfordre dem motorisk – børnene er glade for det, men når de skal hjem er der uro og kaos. Alle skal skynde sig lidt for at nå hjem og spise. Dagplejerne hjælper hurtigt børnene i tøjet, så de kan komme afsted. Den nye viden omkring børns kropslige erfaringer gør, at dagplejerne nu går tidligere til omklædningsrummet, så der er TID til at børnene kan være aktive medspillere i forhold til at få tøjet på og dermed bruge de motoriske erfaringer, de lige har gjort sig.

En dagplejer plejer at gå tur til legepladsen via det asfalterede stisystem i området. Hun er nu opmærksom på at opsøge de gode motoriske udfordringer, der ligger i at gå den mere bumlede vej over græsmarken og muligheden for at klatre på de væltede træstammer på vejen.

Natur, ude liv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, ude liv og science?

Eksempel:

I legestuen samles de ældste børn og de drager sammen med to dagplejere afsted på tur til mosen. Børnene bærer små spande og dagplejerne medbringer fiskenet. Der skal fanges haletudser.

Ved fælles hjælp indfanges haletudserne og børnene bærer dem i de små spande tilbage til legestuen.

I legestuen anvendes en stor balje, hvor haletudserne flytter ind og passes. Børnene vil fodre dem med græs og mælkebøtter, men dagplejerne fortæller børnene om, hvad haletudserne har brug for.

Børn og dagplejere følger haletudsernes udvikling og taler om, at de bliver til små frøer. Frøerne sættes tilbage i mosen.

I eksemplet ser vi, at der arbejdes med natur, ude liv, science og læring idet børnene får erfaring med naturen og udforsker den. Børnenes initiativer følges og inddrages i aktiviteten. Der arbejdes også med børnefællesskaber, da de ældste børn samles og støttes til at opbygge et fællesskab med jævnaldrende.

Eksempel:

Dagplejeren tager børnene med på tur i skoven. Et barn løber hen til en træstamme. Dagplejeren siger: "Kan du gå på træstammen?". De andre børn følger efter og går også balance.

Dagplejeren viser børnene deres skygger på jorden. Skyggerne bevæger sig, når børnene bevæger sig.

Børnene synes, det er sjovt. De leger, at de er vilde dyr.

I eksemplet ser vi, at der arbejdes med natur, ude liv og science i form af at give børnene konkrete erfaringer med naturen og understøtte deres lyst til at udforske naturen samt give dem erfaringer med naturfænomener.

Der arbejdes også med leg og børneperspektiv idet dagplejeren følger barnets spor og bygger videre på de børneinitierede, spontane lege ved at komme med input til legen og samtidig lade børnenes fantasi udvikle legen.

Læring og digitalisering i dagplejen.

Teknologi indgår som en naturlig del af alles hverdag. Vi anvender teknologi til mange ting – tv, computer, telefoner, værktøj, kameraer, legetøj og meget mere og teknologien rummer mange muligheder.

Børnene stifter bekendtskab med teknologi tidligt i livet, f.eks. i form af legetøj med lyd/action og gør sig erfaringer med dette. Derved optræner de relevante kompetencer for anvendelse af teknologi, som de får gavn af resten af livet.

I Hillerød Kommune er der fokus på at hjælpe børn og unge til at forstå og udnytte teknologi samt til at være medskabende producenter af teknologi.

Det er vigtigt, at børn og unge ikke blot bliver passive forbrugere, men at de i stedet bliver producenter, der aktivt skaber og udvikler digitalt.

De digitale muligheder understøtter inkluderende leg og fællesskaber uanset barnets eller forældrenes forudsætninger og økonomiske muligheder.

Teknologien skal understøtte og inkluderes i de øvrige pædagogiske aktiviteter og fællesskaber, når dette giver mening i forhold til læringsprocessen og skal anvendes på baggrund af didaktiske og pædagogiske overvejelser.

Digitale læremidler og redskaber kan understøtte børns kreative skaberevne ved at blive brugt til at tegne, filme, skabe, bygge og fortælle.

Digitale læremidler giver udvidede muligheder for børnene til at udforske verden.

I dagplejen er der især fokus på at anvende teknologien relevant, så den bidrager til børnenes digitale dannelse og til inkluderende leg og fællesskaber. Digital dannelse handler om at deltage ansvarligt i det digitale samfund. Digital dannelse forudsætter digitale kompetencer og teknologiforståelse som skal tilegnes via eksperimenterende undersøgelser og nysgerrige refleksioner. Alt sammen bygget op omkring børnenes naturlige nysgerrighed og videbegærlighed. Hillerød kommune stiller forskelligt, nøje udvalgt digitalt legetøj/udstyr til rådighed for dagtilbuddene.

Disse ting anvendes i dagplejen i perioder:

Digitale tavler:

Tavlen indeholder små lommer med billeder/konkreter, som børnene kan se og under hver lomme er en knap, der kan aktiveres ved tryk og dermed afspilles en lyd/besked.

Disse tavler kan f.eks. anvendes til at vælge aktiviteter til motoriske lege eller til at tale om farver eller dyr. Børnene er naturligt nysgerrige efter at aktivere kontakterne og dagplejeren kan tilpasse tavlen efter børnegruppens alder og interesser.

Tavlerne kan anvendes i fællesskab eller børnene kan eksperimentere med dem enkeltvis. De kan anvendes på tværs af alder og kompetencer.

På denne vis kan der f.eks. arbejdes med teknologiforståelse, fælles opmærksomhed, ordforråd, turtagning m.m.

Big points-kontakter:

Big points er store runde kontakter, der kan aktiveres ved tryk med hånden. De kan anvendes både ude og inde. Der kan indtales lyde/beskeder på dem og disse afspilles, når barnet aktiverer kontakten. Disse kan f.eks. anvendes til motoriske lege – de fordeles rundt i haven, børnene går på "skattejagt" og når kontakten aktiveres afspilles en besked om, hvilken bevægelse man skal lave (koldbøtte, hoppe, dreje rundt o. lign)

Børnene kan gøre det i fællesskab eller de kan udforske på egen hånd.

Der kan f.eks. arbejdes med teknologi-forståelse, nysgerrighed/mod, børnefællesskaber, motoriske færdigheder og det at modtage og udføre en besked.

Lys-telt:

Lys-teltet er et stort mørkt telt, hvor der kan leges med lys-legetøj. Børnene kan sammen eksperimentere med legetøjet, der kan lyse, blinke o. lign. Legetøjet aktiveres på forskellig vis og børnene kan deltage aktivt eller observere, hvad de andre børn gør.

De mange lysindtryk giver gode sanseoplevelser og børn drages af lys-legetøj.

Der kan f.eks. arbejdes med teknologi-forståelse, fællesskab, nysgerrighed og mod, sanseoplevelser og det at deles om legetøjet og vente på tur.

iPads:

iPads kan bruges til at understøtte den pædagogiske praksis. Der kan søges viden og dokumenteres oplevelser.

Hvis børnene på en tur med dagplejeren har set sommerfugle, kan de f.eks. på iPad en fremsøge billeder af sommerfugle og informationer om sommerfugle, når de kommer tilbage til huset.

Der kan undervejs på turen tages billeder, som børnene bagefter kan se på sammen med dagplejeren og billederne kan understøtte de pædagogiske snakke om de fælles oplevelser.

Når der lægges billeder ud på Børneroden, giver billederne også mulighed for at understøtte børnenes fortælling til forældrene om oplevelser fra dagplejen.

På iPad en kan børnene sammen med dagplejeren se f.eks. fagte-sange, som de i fællesskab synger eller de kan finde spil med f.eks. dyreløde. I disse aktiviteter kan f.eks. arbejdes med teknologi-forståelse, øves turtagning samt fælles opmærksomhed.

iPad en kan bruges til at afspille musik. Børnene kan introduceres til forskellige typer musik samt musik fra forskellige lande. Børnene kan skiftes til at vælge sange. Er der børn med andre sprog end dansk, kan der afspilles musik på børnenes sprog.

Børneroden:

Børneroden er den digitale platform, der giver dagplejerne mulighed for at lade forældrene få et indblik i dagplejens dagligdag.

Via billeder og tekst kan forældrene følge med i, hvad der arbejdes med hos den enkelte dagplejer. Forældrene får øget mulighed for at tale med deres barn om oplevelser fra dagplejen, når snakken kan understøttes af billeder, der hjælper børnene til at huske, hvad de har oplevet.

Forældrene kan fra kontorets side informeres om, hvad der aktuelt arbejdes med i dagplejen og der kan informeres om forældremøder m.m.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Eksempel:

En dagplejer har sat et staffeli med en stor tavle op i sin have. Der ligger kridt i forskellige farver nedenunder.

Da børnene er ude og lege i haven, går et barn hen til tavlen og går i gang med at tegne. Et andet barn ser det og går også derhen. De to børn smiler til hinanden og tegner kruseduller på tavlen.

Mange farver.

De prøver også at tegne på græsset og på deres sko.

Daglejeren taler med dem om, at man ikke så godt kan tegne på græs og sko, men måske kan de tegne på legehuset?

I eksemplet ser vi, at der arbejdes med Kultur, æstetik og fællesskab i form af kulturelle udtryksformer og kreativitet.

Der arbejdes også med børnefællesskaber og børneperspektiv idet børnene er fælles om en aktivitet og der gives mulighed for at eksperimentere og følge børnenes initiativer.

Eksempel:

En legestuegruppe går til rytmik i den lokale kirke. Aktiviteterne til rytmik er ikke kirkelige, men kirkerummet og orglet anvendes undervejs. I eksemplet ser vi, at der arbejdes med kultur, æstetik og fællesskab, idet børnene gør sig erfaringer med akustik og musik i kirkerummet. Alle børn kan deltage, uanset religion. Børnene får også erfaringer med andres kulturelle baggrund og traditioner i forbindelse med højtider.

Der arbejdes også med læring idet børnene får erfaringer med både krop og sanser. Der arbejdes også med barnesynet, da legene tager udgangspunkt i børnenes spontane initiativer, så de får mulighed for indflydelse på aktiviteten. Barnet oplever dermed at have en demokratisk stemme.

Evalueringkultur

For at kunne reflektere over egen og kollegaers praksis kræver det at medarbejderne føler sig trygge og har tillid til hinanden og til ledelsen.

I forbindelse med DGI certificeringen i foråret 2019 blev det tydeligt for os, hvor godt et redskab legen er til at opbygge samhørighed og tillid i medarbejdergruppen.

Vi har derfor valgt at inddrage legen på vores personalemøder for at opbygge trivsel og tillid i medarbejdergruppen.

Videreformidling af informationer og viden fra leder/pædagoger til dagplejerne fyldte tidligere meget på vores personalemøder. Vi har nu ændret strukturen på vores møder så der er ramme og tid til at arbejde med refleksion og evaluering.

Vi arbejder typisk i mindre grupper når vi reflekterer og evaluerer – på denne måde får alle mulighed for at komme til orde og det er mere trygt at reflektere i en mindre gruppe.

Værktøjer til brug for vores refleksioner/evalueringer:

- Snaplogs (billeder)
- Refleksionsspørgsmål
- Logbøger

- Praksis- og læringsfortællinger
- Tegn-på-læring-skemaer
- Ved tilsyn og sparring i det enkelte dagplejehjem og i legestuerne arbejdes der med den løbende refleksion, evaluering og justering i samarbejde med pædagogen.

Nye metoder/værktøjer i 2020:

Pædagogerne er i forbindelse med diplomuddannelse om den styrkede læreplan blevet præsenteret for Anders Skrivners Jensens model om aktionslæring. Vi vil i ledelsesteamet overveje at gøre brug af denne i 2020.

LP-modellen (pædagogisk lærings- og analyse værktøj) vil vi i 2020 bruge som værktøj til at skabe deltagelsesmuligheder for børn i udsatte positioner.

Dagplejerne vil på kompetencedøgnet i marts 2020 blive introduceret for denne model.

Vi vil løbende reflektere og evaluere på vores nye evalueringskultur – virker den efter hensigten? Er der brug for justeringer?

Pædagogerne har ansvaret for at sætte refleksion og evaluering på dagsorden ved tilsyn og sparringsmøder og i samarbejde med dagplejeren, ud fra evalueringen, eventuelt planlægge ny justeret praksis.